

چغندر قند

Sugar Beet Seed Newsletter

مناسب برای دوره رشد کوتاه ارائه شد. مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند از سال 1376 به عضویت IIRB درآمده است.

تحقیقات بر روی سایر گیاهان قندی کلید خورد.

تحقیقات چغندر قند در راستای سیاست های جدید سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی مبنی بر تفویض مسئولیت های جدید در خصوص تحقیقات روی سایر گیاهان قندی (نظیر چیکوری، استویا و سورگوم شیرین)، اقدام به تشکیل جلساتی با حضور مدیریت مؤسسه، تعدادی از محققین از بخش های مختلف تحقیقاتی ستاد و همچنین محققین مرتبط با این گیاهان در سایر موسسات تحقیقاتی کشور و دانشگاه ها به عنوان مهمان در محل سالن اجتماعات مؤسسه نمود. هدف از تشکیل این جلسات شناسایی گیاهان قندی سازگار با شرایط اقلیمی کشور و همچنین آشنایی بیشتر با محدودیت ها و مزایای آنها بود. این جلسات با تشریح مبانی تولید و مشکلات فرآوری تولید چیکوری (97/5/2)، استویا (97/5/23) و سورگوم شیرین (97/6/25) در محل مؤسسه برگزار و در نهایت، با جمع بندی موارد بخش های تحقیقاتی موظف به ارایه و اجرای پروژه های تحقیقاتی مرتبط شدند.

جلسه هم اندیشی تحت عنوان «برنامه ریزی کشت و توسعه چغندر علوفه ای» تشکیل شد.

در تاریخ سوم مرداد 1397،

جلسه هم اندیشی تحت عنوان «برنامه ریزی کشت و توسعه چغندر علوفه ای» با

حضور مهندس کریمی مدیرکل دفتر امور غلات و محصولات اساسی، مهندس اطاعتی رئیس گروه محصولات علوفه ای، مهندس اسکندری نماینده دفتر بهبود تغذیه و جایگاه دام، دکتر فضائی و دکتر آقاشاهی از مؤسسه تحقیقات علوم دامی کشور، دکتر مستوفی از مؤسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی به همراه رئیس و کارشناسان مؤسسه تحقیقات چغندر قند در سالن جلسات ستاد مؤسسه برگزار شد. این جلسه با هدف هماهنگی دفاتر و موسسات مربوطه جهت توسعه کشت چغندر علوفه ای تشکیل و مشکلات و موانع مختلف در این رابطه مورد بحث قرار گرفت. بر اساس تصمیمات اتخاذ شده، مقرر شد مراحل مختلف کاشت تا برداشت مکانیزه، مصرف و سیلو در مناطق مختلف کشور به صورت پایلوت انجام شود.

محققین نمونه مؤسسه چغندر قند انتخاب شدند.

هم زمان با برگزاری ششمین همایش سراسری آغاز سال زراعی 98-

سرمقاله

سند ملی راهبردی تحقیقات چغندر قند

مشکلات و مسایل تولید چغندر قند در ایران (6)

درخت مسایل مربوط به عوامل محیطی در چهار گروه تنش های آب و هوایی (28/9 درصد)، تنش محدودیت منابع آب (22/9 درصد)، تنش شوری (30/4 درصد) و تنش حرارتی (17/07 درصد) مورد بررسی قرار گرفتند. از بین مجموعه عوامل تشکیل دهنده تنش های آب و هوایی به ترتیب کوتاه بودن فصل رشد (36/5 درصد)، کم بودن اختلاف دمای شبانه روز (25/4 درصد)، وزش باد (21/1 درصد)، بارش تگرگ (12/1 درصد) و در نهایت، رطوبت نسبی بالا (4/9 درصد) عمده ترین مسایل را تشکیل دادند. سهم شوری خاک و آب در ایجاد تنش شوری معادل همدیگر بوده و تنش گرما (76/8 درصد) و سرما (23/2 درصد) از جمله سایر عوامل و محدودیت های اقلیمی شمرده می شوند. حدود 13/5 درصد از مشکلات مبتلا به تولید چغندر قند به مسایل اقتصادی منسوب شده است. درخت مسایل اقتصادی تولید محصول نشان می دهد بالا بودن هزینه های تولید 44/5 درصد، پایین بودن قیمت چغندر قند 10/7 درصد و سایر محدودیت ها 44/8 درصد از مسایل اقتصادی را شامل شد. عمده ترین عواملی که موجب افزایش هزینه های تولید و به عبارتی قیمت تمام شده محصول می شود به ترتیب شامل بالا بودن هزینه های حمل و نقل (32/3 درصد)، بالا بودن هزینه های کارگری (29/5 درصد) و هزینه های ماشین های کشاورزی (17/3 درصد) است. کوچک و پراکنده بودن اراضی (40/0 درصد)، کمبود دانش فنی مدیریت مزرعه (36/5 درصد) و نبود دنباله بند های مناسب (23/5 درصد) در زمره سایر محدودیت هایی است که در نهایت، به کاهش عملکرد شکر در هکتار منجر می شود (ادامه دارد...)

اخبار مؤسسه

نمایندگان مؤسسه تحقیقات چغندر قند در کنگره بین المللی

فرانسه شرکت کردند. هفتاد و ششمین کنگره بین المللی تحقیقات چغندر قند (IIRB) در تاریخ 15-17 خرداد 1397 در شهر دوویل فرانسه برگزار شد. در این کنگره، به نمایندگی از کشور ایران، دکتر اباذر رجبی معاون پژوهشی، فناوری و انتقال یافته های مؤسسه به همراه دکتر سیدباقر محمودی عضو هیئت علمی مؤسسه و معاون توسعه مدیریت و منابع انسانی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی شرکت کردند. در این کنگره مقاله هایی در خصوص شناسایی صفات مناسب جهت غربال ژنوتیپ های متحمل به تنش کم آبی و شناسایی ژنوتیپ های

مطلوب و اطمینان از اجرای دقیق پروژه های تحقیقاتی است. در همین راستا، در کمیته نظارت و ارزشیابی، برنامه زمان بندی تعیین و بر اساس این برنامه فرآیند ارزشیابی از اواخر تیر از مناطق همدان و کرمانشاه آغاز و در نیمه اول مهر در کرج پایان یافت. شایان ذکر است نتایج نظارت و ارزشیابی پروژه های تحقیقاتی در گردهمایی سالیانه چغندر قند به اعضای هیأت علمی و کارشناسان بخش های استانی و ستادی ارائه و از محققین و بخش های برتر با اهداء لوح، تقدیر به عمل خواهد آمد.

➤ پانزدهمین کنگره ملی علوم زراعت و اصلاح نباتات ایران

تشکیل شد. پانزدهمین کنگره ملی علوم زراعت و اصلاح نباتات ایران با شعار «کشاورزی دانش بنیان و امنیت غذایی» طی روزهای 13-15 شهریور 1397 در کرج برگزار شد. در این کنگره، جمع کثیری از دانشجویان، پژوهشگران، اساتید و اعضای هیأت علمی، چهره های ماندگار در زراعت و اصلاح نباتات، رییس سازمان محیط زیست، رییس کمیسیون کشاورزی

مجلس، رییس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، معاون امور زراعت وزیر جهاد کشاورزی، دبیرکل خانه کشاورز و برخی کشاورزان نمونه کشور حضور داشتند و از برخی افراد از جمله چهره های تأثیرگذار بر علوم زراعت و اصلاح نباتات کشور و برخی کشاورزان نمونه تجلیل شد. موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند به عنوان یکی از

حامیان کنگره در این همایش حضور فعال داشت و اعضا هیأت علمی و کارشناسان این موسسه با حضور چشم گیر، آخرین یافته های علمی خود را در قالب 29 مقاله پوستری ارائه دادند.

معرفی مرکز تحقیقات، آموزش و منابع طبیعی

استان اردبیل

بخش تحقیقات چغندر قند مغان

بخش تحقیقات چغندر قند در سال 1369 به مجموعه تحقیقاتی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان اردبیل به عنوان یک بخش مستقل تحقیقاتی با پست های سازمانی مشخص اضافه و فعالیت های تحقیقاتی خود را در زمینه های مختلف به زراعتی و به نژادی آغاز کرد. البته، اجرای برخی از برنامه های تحقیقاتی همچون بررسی زمان کاشت و برداشت چغندر قند هم زمان با تأسیس کارخانه قند مغان از سال 1362 توسط همکاران مستقر در ستاد موسسه در بخش های مختلف شرکت کشت و صنعت و

1397 روز 17 شهریور سال جاری در تالار خوشه وزارت جهاد کشاورزی با حضور مهندس حجتی وزیر جهاد کشاورزی و جمعی از مسئولین وزارت متبوع و رؤسای سازمان ها، مؤسسات و مراکز تحقیقات کشاورزی، از

فعالان و دست اندرکاران حوزه کشاورزی کشور تجلیل به عمل آمد. در این مراسم دکتر ولی اله یوسف آبادی و

مهندس شریفی به عنوان محققین برگزیده کشوری در امور تحقیقات و افزایش تولید محصولات کشاورزی در سال زراعی 97-1396 معرفی و با اهدای لوح سپاس از زحمات و تلاش های ایشان تقدیر شد.

➤ تعدادی از مسئولان سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج

کشاورزی از ایستگاه تحقیقاتی چغندر قند مهندس مطهری کرج بازدید کردند. روز دوشنبه مورخ 97/4/4 گروهی از معاونین و مسئولین سازمان تحقیقات از ایستگاه تحقیقاتی چغندر قند واقع در کمال شهر کرج بازدید به عمل آوردند. در این برنامه، دکتر محمودی معاون توسعه مدیریت و منابع انسانی، دکتر کهرام معاون وقت

برنامه ریزی و امور اقتصادی، دکتر مطلبی مشاور رییس سازمان و

دکتر بهمنی مدیرکل دفتر برنامه و بودجه به همراه دکتر طالقانی رئیس، معاونین و تعدادی از محققین موسسه تحقیقات چغندر قند حضور داشتند. در این برنامه بازدیدکنندگان ضمن آشنایی با فعالیت های تحقیقاتی در این ایستگاه از کارخانه بوجاری بذر چغندر قند، سالن فرآوری و پوشش دهی بذر و همچنین کارخانه فرآوری و بوجاری بذر بازدید کردند.

➤ نظارت و ارزشیابی پروژه های تحقیقاتی چغندر قند در سال

1397 با موفقیت به اتمام رسید. موسسه تحقیقات چغندر قند در سال جاری برای یازدهمین سال متوالی، برنامه نظارت و ارزشیابی طرح ها و پروژه های تحقیقاتی در دست اجرا را در مراکز استانی و ستاد موسسه به اتمام رساند. هدف از این برنامه به طور خاص، شناسایی تنگناها و مشکلات اجرای پروژه های تحقیقاتی و رفع آنها تا دستیابی به وضعیت

معرفی همکار

دکتر علی حبیب خدایی

دکتر علی حبیب خدایی در سال 1344 در یک خانواده مذهبی در شهرستان کرج متولد شد. تحصیلات ابتدایی و متوسطه خود را در زادگاهش سپری کرد.

وی پس از انجام خدمت سربازی در سال 1368 در مقطع کارشناسی در رشته زراعت و اصلاح نباتات دانشکده کشاورزی دانشگاه ارومیه پذیرفته شد و پس از فارغ التحصیلی در سال 1372، در بخش تحقیقات به نژادی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند استخدام شد. هم زمان با اشتغال و داشتن مسئولیت‌های مختلف در موسسه از

ادامه تحصیل غفلت نکرده و در سال 1382 با دفاع از پایان نامه خود تحت عنوان «بررسی مقاومت به بولتینگ والدین چغندر قند در هیبریدهای حاصل» از دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج موفق به اخذ مدرک کارشناسی ارشد رشته اصلاح نباتات شد. ایشان در طول خدمت خود در اجرای بیش از 70 فقره پروژه تحقیقاتی با محوریت به نژادی و تکنولوژی بذر چغندر قند و در معرفی اولین رقم منورم ژنتیکی «رسول» و هفت رقم دیگر مشارکت فعال داشت. از دیگر فعالیت‌های تحقیقاتی و اجرایی دکتر خدایی می‌توان به مسئول واحد بذری و تهیه هیبریدهای اصلاحی بخش به نژادی موسسه طی سالهای 82-1372، رئیس ایستگاه تحقیقات چغندر قند مهندس مطهری کمال آباد (92-1382) و رئیس آزمایشگاه تکنولوژی بذر (93-1392) اشاره کرد. در طول مسئولیت وی در ایستگاه مهندس مطهری زیر ساخت-های مهمی ایجاد و احداث شد که، سیستم رنگ آمیزی نوین بذر چغندر قند، تجهیز و راه اندازی تمام ایستگاه به سیستم دوربین مدار بسته و دیوار کشی پیرامون ایستگاه به طول 3/5 کیلومتر از بارزترین آنها محسوب می‌شود. خدایی در سال 1391 موفق به اخذ پذیرش از دانشگاه آتاترک ترکیه در مقطع دکتری در رشته اصلاح نباتات شد. وی پس از دفاع از رساله دکتری خود تحت عنوان «بررسی وراثت پذیری تعدادی از صفات تکنولوژیکی بذر در چغندر قند» به درجه دکتری نائل گردید. با توجه به تجربیات مدیریتی و اجرایی، نامبرده از سال 1393 به سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی منتقل و به عنوان رئیس گروه پشتیبانی سازمان مشغول به کار شد. ایشان در سال 1394 به سمت معاون مدیرکل دفتر خدمات فنی و پشتیبانی منصوب و تا پایان سال 1396 انجام وظیفه نمود. از ابتدای سال 1397 مسئولیت نوسازی پردیس تحقیقات کشاورزی کرج به ایشان واگذار شد و هم اکنون در این سمت در حال انجام وظیفه می‌باشد. خبرنامه چغندر قند برای ایشان آرزوی سلامتی و موفقیت در کلیه شئون زندگی را دارد.

دامپروری شروع شده بود. در ادامه، فعالیت‌های تحقیقاتی متعددی توسط روانشاد مهندس افشار در منطقه مغان با همکاری موسسه چغندر قند انجام شد. با

تغییر واحد چغندر قند به بخش، مهندس حاتم

محمدی به عنوان اولین رئیس بخش انتخاب و تا مهر سال 1374 با اجرای طرح‌های مختلف از جمله طرح‌های سازگاری و بازسازی، تناوب زراعی و چندین پروژه تحقیقاتی دیگر منشاء خیر و اثر در منطقه مغان بود. به دلیل محرومیت منطقه و کمبود کارشناس در آن دهه، این بخش فقط با دو نفر تکنسین و یک نفر کارشناس اداره می‌شد. در سال 1370، مهندس مجید محرم‌زاده به کادر تحقیقاتی این بخش اضافه شد که مدت 22 سال مسئولیت بخش را برعهده داشت. انجام حداقل 56 فقره پروژه تحقیقاتی و مشارکت در معرفی شش رقم چغندر قند، از جمله فعالیت‌های بخش تحقیقات چغندر قند مغان در زمان تصدی نامبرده محسوب می‌شود. از جمله فعالیت‌های شاخص این بخش در زمینه به زراعی می‌توان به بررسی روند رشد چغندر قند در دشت مغان، معرفی کشت پاییزه در این منطقه و امکان سنجی کشت چغندر قند در مشکین شهر اشاره کرد.

بررسی وضعیت تولید و مصرف چغندر قند در بهره برداری

سال 1397

در سال زراعی 97-1396 از سطح حدود 15 هزار هکتار حدود یک میلیون تن چغندر پاییزه در مناطق مختلف کشور تولید و برداشت شد. بیشترین سطح زیر کشت و تولید به استان خوزستان تعلق داشت. چغندر قند پاییزه در خوزستان در اراضی شمالی استان، توسط کارخانه‌های قند اصفهان، نقش جهان، بیستون، اسلام آباد، همدان، قزوین، شهرکرد و دزفول تولید و مورد بهره‌برداری قرار گرفت. سطح برداشت، میزان برداشت و عملکرد مناطق کشت چغندر قند پاییزه در سال 1397 در مناطق مختلف کشور در جدول ذیل نشان داده شده است:

ردیف	استان	سطح برداشت شده (هکتار)	میزان برداشت (تن)	عملکرد (تن در هکتار)
1	اردبیل	714	22754	31/9
2	اصفهان	55.2	2208.4	40/0
3	خراسان رضوی	208	6562	31/5
4	خوزستان	11922	897634	75/3
5	فارس	1035	35949	34/7
6	کرمانشاه	172	6819	39/6
7	کهگیلویه و بویر احمد	11	800	72/7
8	گلستان	902	35842	39/7
9	بوشهر	2.3	92.15	40/1
	جمع	15022	1008661	67/1

یادی از یک همکار قدیمی

مهندس حسین شهبازیان

مهندس حسین شهبازیان در سال 1325 در شهرستان همدان متولد شد. تحصیلات دوران ابتدایی و متوسطه را در زادگاهش سپری کرد. در سال

1352 موفق به اخذ درجه کارشناسی در رشته تعاون و عمران روستایی از مدرسه عالی کشاورزی شد. نامبرده در سال 1354 به استخدام بنگاه اصلاح و تهیه بذر چغندر قند (وقت) درآمد و در مرکز تحقیقات کشاورزی همدان مشغول به کار شد. وی در سال 1363 به عنوان سرپرست بخش تحقیقات چغندر قند مرکز یاد شده منصوب

شد. مهندس شهبازیان در طول خدمت طرح‌های تحقیقاتی متعددی با محوریت به نژادی چغندر قند اجرا کرد. از مسئولیت‌های اجرایی ایشان می‌توان به دبیر ستاد پیگیری زراعت چغندر قند در استان همدان اشاره کرد. مهندس شهبازیان در سال 1367 از بخش تحقیقات چغندر قند مرکز یاد شده استعفاء و جذب بخش خصوصی شد. ایشان در تیر ماه سال 1370 به دیار باقی شتافت. روحش شاد و یادش گرامی باد.

اخبار شهرستان

روز بین‌المللی مزرعه چغندر قند پاییزه برگزار شد. مزرعه

نمایشی در سوم و چهارم اردیبهشت ماه در مرکز تحقیقات کشاورزی صفی‌آباد دزفول با حضور شرکت‌های تولیدکننده بذر چغندر قند و

به منظور

آشنایی

بهره‌برداران

با جدیدترین

ارقام معرفی

شده، ایجاد

شد. جهت

بازدید از

این مزرعه از کشاورزان مناطقی از کشور که مستعد کشت پاییزه چغندر قند هستند، کارشناسان بخش کشاورزی کارخانه‌های قند، کارشناسان ترویج و ... دعوت به عمل آمد. همچنین در کنار این مزرعه، نمایشگاهی ایجاد شد که در آن علاوه بر شرکت‌های تولیدکننده بذر چغندر قند، تعدادی از شرکت‌های تولیدکننده کود و سم و ماشین‌آلات مرتبط با چغندر قند شرکت کردند. در مراسم افتتاحیه آن که در روز سوم اردیبهشت برگزار شد، نمایندگان شرکت‌های تولیدکننده بذر چغندر قند هر کدام به معرفی شرکت و محصولات خود پرداختند.

اولین جشنواره روز ملی مزرعه در خراسان اجرا شد. اولین جشنواره روز ملی مزرعه از مورخه 97/4/24 لغایت 97/4/26 در مرکز

تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی خراسان رضوی با حضور مسئولین کشوری و استانی، محققان، کارشناسان و بهره‌برداران بخش کشاورزی و منابع طبیعی برگزار شد. در این رویداد ترویجی دکتر زند، دکتر خاوازی، دکتر طالقانی و مهندس مزروعی حضور داشتند. در طی برگزاری این جشنواره، بازدیدکنندگان در گروه‌های مشخص و با برنامه-ریزی از 14 ایستگاه انتقال یافته‌ها و خدمات مشاوره‌ای، 80 دستاورد پژوهشی در زمینه‌های به نژادی، به زراعی، باغبانی، فرآوری بذر، دام سبک، گیاهان دارویی و مرتع و آبخیزداری بازدید کردند. همچنین نمایشگاهی از نهاده‌ها، ادوات، روش‌های نوین آبیاری و آخرین فناوری‌های این بخش در جریان برنامه روز مزرعه با حضور شرکت‌هایی از سراسر کشور برگزار شد. بخش تحقیقات چغندر قند این مرکز نیز با برگزاری دو ایستگاه انتقال یافته و ارایه 8 دستاورد پژوهشی مشارکت فعال داشت. در ایستگاه کشت بهاره ارقام متنوع پر محصول چغندر قند، آرایش‌های جدید کشت، کشت نشاء بدون گلدان و ارقام هیبرید علوفه‌ای چغندر و در ایستگاه کشت پاییزه اثر تاریخیهای کاشت بر عملکرد و ساقه روی، ارقام مقاوم و حساس به ساقه روی چغندر قند با حضور محققین این بخش ارائه شد که مورد توجه بازدیدکنندگان قرار گرفت. در این جشنواره محققین موسسه، مدیران و کارشناسان کارخانه‌های قند نیز حضور داشتند.

خبرنامه چغندر قند - (نشریه داخلی علمی - خبری)

شماره 48 - سال سیزدهم - صفحه 4 - آبان 1397

مدیر مسئول: داریوش طالقانی سردبیر: رحیم محمدیان اعضاء هیأت

تحریریه: محمدرضا اوراضی‌زاده، سعید صادق‌زاده حمایتی و رحیم محمدیان

مدیر داخلی: فاطمه بابا پشنتیان: مسعود توانگر و عبدالحسن علیزاده

صفحه‌آرایی و کامپیوتر: فاطمه بابا و سیدمرتضی عرب‌زاده

نشانی: کرج - میدان شهید فهمیده - نرسیده به ترمینال شهید کلاتری - مؤسسه

تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر - کد پستی: 31585-4114